

MOJŽÍŠOVO ODPOČINUTÍ (Štěpán Janča, Krnov, 27.9.2026)

I.čtení: II. kniha Mojžíšova 33, 7-23

II.čtení: evangelium podle Matouše 11, 28-30

Kdo by nechtěl vidět Boha?

Kolikrát si říkáme, že by bylo skvělé, kdyby se Pán Bůh rozhodnul ukázat celému světu. Tak jako Ho Adam s Evou vídali v ráji, tak jako je zaslíbeno, že Ho bude vidět v nebeském Jeruzalémě (dle knihy Zjevení). Tak kdyby Ho mohli všichni lidé poznat! Ateistům by spadla čelist, hříšníci by padli na kolena a křesťané by si mohli blahopřát, že je konečně prokázáno, že své doufání upnuli ke správnému Zdroji všeho požehnání. I Mojžíš si tohle možná říkal, když se několikrát pokoušel Pána Boha ukecat, aby se mu ukázal.

Bylo to hned u jejich prvního setkání: hořící keř na úpatí hory, Mojžíš se diví a hlas z úkazu mu přikáže, aby si vyzul boty. Když pochopí, že mluví s Bohem, a dojde mu, že Hospodin má pro něj těžký úkol, chce se dovědět Jméno toho, kdo Ho posílá do takového beznadějného díla. Ale Pán Bůh mu prozradí jen to, že JE. Nic víc a nic méně. Bůh JE. JE tím, kým je. Byl, je a bude stále oním „JSEM“. Netřeba Ho víc představovat – JE podstatou veškeré existence a každý člověk Jeho existenci aspoň matně tuší.

A naopak, když by Ho člověk pojmenoval, kdyby si s Ním spojil nějakou svou představu, už Jej připraví o díl Jeho tajuplné existence, dokonce by si pak mohl myslet, že Jej bude moct ovládat, že Ho bude moci přivolat kdykoli se nám zlíbí, že si z Něj budeme ždímat požehnání, kdykoli si vzpomeneme. Že nebudeme muset my poslouchat Jeho, ale On bude muset poslouchat nás.

Takhle to dopadlo u hořícího keře. Ted' na poušti u Stanu setkávání, poté co Mojžíš zažil dramatické vyjednávání s faraónem, a ještě dramatičtější útěk a záchranu před jeho vojskem, ted' když zažili Boží vedení, Boží pomoc s přežitím; když dostali od Hospodina Zákon, ale také už Ho stihli zklamat, a dokonce rozzlobit – ted' to Mojžíš zkouší znovu, a ještě drzeji. Chce Pána Boha vidět na vlastní oči.

Má za sebou únavné putování pouští, několikrát unikli smrti jen o vlásek, musel řešit krizi potravinovou i vodní, bojové přepadení, a naposledy dokonce zradu celého lidu, v čele s jeho vlastním bratrem. Není divu, že na něj padá únava, pochybnosti, možná až deprese.

Zároveň ovšem má Boží vedení skoro hmatatelné – sloup oblakový ve dne, sloup ohnivý v noci mu (i všemu lidu) ukazují cestu; krmí se v poušti křepelkami a manou, vodní prameny prýstí ze skály na zavolání. Dokonce strávil čas na hoře Sinaj v přítomnosti Boží, kde dostal Zákon. To by ho přece mohlo naopak pozvednout, mohlo by mu to dodávat naději a jistotu.

U stanu setkávání dokonce slyšíme, že Mojžíš rozmlouval s Hospodinem tváří v tvář, jako muž se svým přítelem! Tak intenzivní byl jejich vztah, tak blízko Bohu se dostal. A přece to ještě nemá za dostatečné. V tuhle chvíli, kdy se přimlouvá za celý národ a za Boží přítomnost uprostřed lidu (Hospodin se zlobil na Izraelce kvůli modlářské zradě, a prohlásil, že lid sice povede, že pošle svého „posla“, ale nezúčastní se poutě osobně, protože by ty bezbožníky musel na místě zničit), v této chvíli Mojžíš touží po ještě větším přiblížení o ještě hlubším poznání Boha. Chce spatřit Boží slávu.

Je to zvláštní, že mu nestačí Boží sklonění k zotročenému lidu. Nestačí mu vidět Boží zájem ve chvíli utrpení, Boží vysvobození z beznadějných situací, Boží nasycení a napojení, dokonce Boží odpuštění totálního selhání lidu. Chtěl by vidět Boží slávu, tu opačnou stránku izraelské víry – nejen Boha s rukama ušpiněnými službou, ale Hospodina čistého a neposkvrněného, vyvýšeného nad všechny lidské starosti a trápení. Boha v Jeho nekonečnosti, nedostižnosti, nepopsatelnosti a nespoutanosti. „Dovol mi spatřit Tvou slávu.“

Možná i my toužíme po vidění Boží velikosti. Možná chceme spatřit Hospodina na trůnu, Hospodina vítězího nad naší malostí, nad našimi slabostmi a neschopnostmi. Proto možná lidstvo tak rádo staví vznešené a úžas budící chrámy a přehlíží Boha v sirotčinci, proto možná Boha hledáme spíš v načančaných obřadech než v smradlavé službě nemocným.

Možná je to touha nadčasová, možná právě to byl důvod, proč farizeové nepřijali Ježíše jako Božího Mesiáše – protože vyhlíželi někoho monumentálního, nadaného světskou mocí, vítězného a porážejícího armády nepřátel; zatímco Ježíš byl nemanželským dítětem, narozeným v chlívků místo paláce, uprchlíkem bez domova, obyčejným řemeslníkem z pohraničí, nemajetným potulným kazatelem, jehož kazatelnou byly pouštní kopce a rybářské lodky, a nakonec obětí justiční vraždy. Jeho sláva byla v nenápadné lásce, tiché službě, uzdravování nemocných, kteří neměli na lékařskou péči, a kázání pokání a odpuštění místo vítězoslávy.

Možná že to jsou ta Boží záda, která byla Mojžíšovi zjevena místo Boží slávy: Bůh sloužící potřebným, Bůh, který se obětuje za hříchy světa. Bůh sestupující z nedostižných nebes, kam se ani nejsvatější a nejodhodlanější člověk nedošplhá, Bůh sestupující mezi hříšníky jako lékař mezi nemocné. Bůh, který člověku nenakládá další břemeno (sláva se hebrejsky řekne kábód, což znamená „tíha“, „vážnost“), ale který nám ulehčuje a přináší oddech od stresu a těžkostí.

Ale zároveň právě v tom je ta Jeho přítomnost mezi námi, jeho blízkost lidu, táhnoucím pouští a hledajícímu zaslíbenou zemi, „zemi odpočinku“. Možná právě v tom poznáváme nejlépe Jeho charakter, jeho pravou tvář. Tvář laskavou a tvář milujícího Otce.

Pane Bože,

Děkujeme Ti, že ses sklonil k izraelskému lidu v otroctví.

Děkujeme Ti, že i nás vysvobozuješ z různých zotročení a těžkostí.

Děkujeme Ti za ulehčení, za odpočinku, které u Tebe nacházíme.

A prosíme, ať mnozí další,

Kteří klesají pod tíhou strachu, utrpení, bolesti, útlaku, samoty,

Kteří nikde jinde nenajdou ulehčení,

mohou poznat Tvé jho, které netlačí a netíží.

AMEN